

Datum: 11 februari 2026

De heer Matthias Diependaele
Minister-president van de Vlaamse Regering
Kabinet Martelaarsplein
Martelaarsplein 19, 1000 Brussel

Betreft: advies van de VVP over de vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling

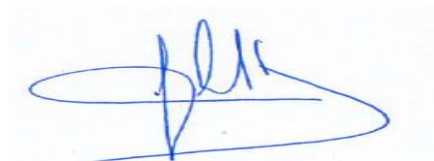
Geachte Minister-president,

Op 5 januari ontving de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) uw formele vraag om advies in het kader van het ontwerp van de vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling.

In bijlage vindt u ons advies, dat werd goedgekeurd door de leden van onze Raad van Bestuur. Aarzel niet om de VVP te contacteren als u meer duiding wenst.

We benadrukken met dit schrijven graag nogmaals dat de Vlaamse provinciebesturen graag de hand reiken om samen werk te maken van de uitvoering van deze strategie.

Met de meeste hoogachting,

Gedeputeerde Jurgen Vanlerberghe
Voorzitter Vereniging van de Vlaamse Provincies

VVP advies over de vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling

1. Inleiding

VVP verwelkomt de vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO 5) en geeft in deze nota haar uitgebreid advies mee. Onderaan de nota is een samenvatting te vinden.

2. VVP-advies

2.1. Positieve elementen in de strategie

Specifiek waardeert de VVP volgende elementen in de VSDO 5:

- 2.1.1. VVP waardeert de keuze voor een sterker gefocuste en wendbare VSDO 5 met concretisering in ‘missies’ die specifieke uitdagingen willen aanpakken. Dit verhoogt de uitvoerbaarheid. Ook de formulering van de beoogde kenmerken en noodzakelijke randvoorwaarden van de missies is goed omschreven en waardevol.
- 2.1.2. De SDG’s kunnen een motor vormen voor innovatie door aandacht te hebben voor de regelgeving, maar ook door multidisciplinair samen te werken en stakeholders te betrekken. Het is volgens VVP positief dat de missies deze ambitie hebben (bv. klimaat).
- 2.1.3. VVP steunt de keuze om een ‘werkplaats’ als lerend netwerk op te richten. Deze plaats is erg belangrijk om de transversale insteek te bewaken en ervoor te zorgen dat de uiteindelijke *lessons learned* de verkokering binnen de Vlaamse overheid overstijgen. Om de uitkomsten van deze werkplaats te maximaliseren, kunnen ook externe stakeholders betrokken worden.
- 2.1.4. VVP beoordeelt de keuze om af te stappen van het monitoringssysteem van Vizier 2030 en aan te knopen bij de opvolgingsindicatoren van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) als bijzonder positief. Het werken met een zorgvuldig geselecteerde set indicatoren die afgestemd is met het federale niveau en de andere deelstaten laat zowel nationaal als internationaal vergelijking van data toe. Dit was al in 2023 een aanbeveling van VVP en VVSG in onze [Voluntary Subnational Review](#) (VSR).¹ In dat rapport, waarin we ook de beschikbare gegevens op lokaal en bovenlokaal niveau uitgebreid onderzochten, toonden we overtuigend de algemene nood aan betere dataverzameling en dataontsluiting aan. Daarbij roept VVP de Vlaamse (en federale) overheid op om de nu al rijke lokale data meer in te zetten voor de opvolging van de SDG’s op Vlaams (en federaal) niveau. Dit kan enkel bijdragen tot een sterkere afstemming van SDG-monitoring op verschillende overheidsniveaus. We verwijzen hierbij graag naar de desbetreffende concluderende passage over SDG data en monitoring in de VSR² én naar het SDG-rapport op maat voor lokale besturen dat de Vlaamse provincies ontwikkelden op provincies.incijfers.be.
- 2.1.5. VVP is het ermeê eens dat de Vlaamse overheid met de missies en in het bijzonder met de laatste missie van Het Facilitair Bedrijf (‘Een duurzame en inspirerende werkomgeving in de Vlaamse overheid creëren’) een sterke voorbeeldfunctie kan vervullen.

¹SDG rapport van Vlaamse Provincies, steden en gemeenten’, VVP & VVSG, mei 2023, p. 98 e.v. Lees meer over onze VSR [hier](#) en [hier](#).

² Idem, pagina’s 99-101.

2.2. Aandachtspunten

Daarnaast wenst VVP een aantal aandachtspunten te formuleren en aanbevelingen te doen om de uitvoerbaarheid en impact van de strategie te versterken.

Geïntegreerde aanpak

2.2.1. De VSDO 5 mist de kans op een gecoördineerde, geïntegreerde aanpak van duurzame ontwikkeling in de Vlaamse overheid. Het is zeker zo dat de Vlaamse overheid vanuit alle beleidsdomeinen bijdraagt aan duurzame ontwikkeling, maar nog steeds ontbreekt een overkoepelende 'strategie' in die zin van het woord. Het is niet duidelijk of er op Vlaams niveau zal gerapporteerd worden. In de VSDO 5 wordt niet duidelijk of en hoe er tussen de diverse departementen en agentschappen wordt uitgewisseld of afgestemd.

Missies

2.2.2. Bij elke missie is een ander departement of beleidsdomein verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Soms is in de beschrijving van de missie sprake van een geïntegreerde aanpak, maar bij verschillende van de geformuleerde missies is dit niet het geval of minstens niet voldoende duidelijk. Er mag nog explicieter in de VSDO 5 gesteld worden op welke manier men bij de missies van bijvoorbeeld VLAIO, DMOW en DZORG zal zorgen voor een geïntegreerde, transversale aanpak die de verkokering overstijgt. Het transversale karakter van de missies is immers een vooropgesteld kenmerk van de missies (kenmerk 4).

2.2.3. Voorgaande aandachtspunt wordt nog urgenter gezien de samenkomst in de 'werkplaats' (waar ruimte is voor het transversaal samenwerken) op vrijwillige basis wordt georganiseerd. De *governance* van de VSDO 5 is hiermee weliswaar flexibel en op maat, maar helaas te vrijblijvend.

2.2.4. Het betrekken van stakeholders is eveneens een beoogd kenmerk van de missies. Toch is bij vele missies niet of onvoldoende vermeld welke stakeholders actief bij de uitvoering zullen worden betrokken. Het is daarmee dus onvoldoende duidelijk in hoeverre de verschillende Vlaamse entiteiten effectief plannen om actieve participatie in te bouwen. VVP raadt aan om dit bij de beschrijving van elke missie meer te expliciteren, en draagt graag bij aan de missies die raken aan provinciale bevoegdheden.

2.2.5. Een algemenere opmerking bij de missies is dat ze, ondanks de bedoeling om concrete acties voorop te stellen, soms vaag in hun omschrijving blijven. Vooral de missies rond het knooppuntmodel van DMOW en de missie i.v.m. Circulaire Economie mogen in de tekst concreter worden omschreven.

Thematische bedenkingen

2.2.6. Een belangrijke bezorgdheid van VVP is dat de missies volgens hun eerste kenmerk "urgente hardnekkige maatschappelijke uitdagingen en opportuniteiten" moeten beantwoorden, maar in feite een aantal cruciale maatschappelijke uitdagingen lijken te negeren. Al in het advies over de VSDO 4 in 2021 raadde VVP aan om de thema's 'robuuste watersystemen' en 'de zorg voor ecosystemen en biodiversiteit' toe te voegen. Deze thema's blijven urgente en hardnekkige

maatschappelijke uitdagingen. Specifiek voor België blijven daarnaast vooral nog voor SDG's 4 (kwaliteitsonderwijs) en 14 (leven onder water) significante uitdagingen aanwezig volgens het Sustainable Development Report.³ Ook worden niet alle uitdagingen uit de trendanalyse waarop VSDO 5 voortbouwt, in de missies gevat. VVP vraagt om ook voor deze thema's op zoek te gaan naar missies.

2.2.7. VVP waardeert de verwijzing in de VSDO 5 naar het *Pact for the Future* en de link met SDG 17. Verder in de VSDO 5 ontbreekt echter het thema mensenrechten en internationale solidariteit. De VSDO 5 doet jammer genoeg geen uitspraken over hoe met dit thema binnen de Vlaamse overheid aan de slag wordt gegaan.

Methodologie

2.2.8. VVP heeft op zich geen bezwaar dat de lijst van missies dynamisch is en na twee jaar opnieuw zal worden geëvalueerd. We stellen hier echter wel enkele vragen bij. Ook hier is de *governance* iets te vrijblijvend. Hoe de missies geëvalueerd worden is niet duidelijk, noch hoe de diverse stakeholders hierbij betrokken worden.

Multi-level governance

2.2.9. VVP vraagt om de provincies systematisch te betrekken bij de ontwerp-, uitvoerings- en evaluatiefase van de relevante missies. Specifiek bij volgende missies ziet VVP een grote en duidelijk meerwaarde van (meer) provinciale betrokkenheid:

- Open Ruimte Platform
- Local4Food (sommige provincies hebben bv. al een eigen voedselstrategie)
- Circulaire Economie
- Mobiliteit en knooppuntmodel
- Realisatie van de Vlaamse decarbonisatieagenda

Gezien de ervaring van de provinciebesturen als gebiedsgerichte regisseur, hun ervaring in het begeleiden en ondersteunen van lokale besturen en hun kennis van het terrein op deze domeinen, kan hen structureel betrekken een grote meerwaarde betekenen voor de uitvoering. De provincies staan ook open voor een eventuele deelname aan de werkplaats waar dat nuttig en wenselijk zou zijn om de *lessons learned* te stimuleren en verder te verspreiden.

2.2.10. Zoals VVP al in het verleden beargumenteerde (o.a. in de VSR en in haar memorandum voor de Vlaamse verkiezingen 2024), moet er dringend gewerkt worden aan een betere coherentie tussen de bestuursniveaus op vlak van werken aan duurzame ontwikkeling. Hiervoor doen we volgende aanbevelingen:

- Betrek lokale en provinciale besturen – al dan niet via hun koepelverenigingen – in intergouvernementeel overleg over duurzame ontwikkeling en dit op een structurele manier.
- Zet sterker in op interbestuurlijke samenwerking voor de Agenda 2030, zowel in de voorbereiding van beleid als in uitvoering, rapportering en evaluatie. Ondanks de betere afstemming met de andere deelstaten en de federale overheid over de

³ <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/belgium/>, geraadpleegd 9/01/2026.

monitoring, blijven de inspanningen te versnipperd. Dit bemoeilijkt een geïntegreerde, krachtvolle visie en implementatie van de Agenda 2030.

- Zorg opnieuw voor een actieve en betekenisvolle invulling van de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling (IMCDO). Vlaanderen was de voorbije jaren niet altijd even actief binnen de IMCDO. Nu Vlaanderen voorzitter is van de IMCDO biedt dat een kans voor de Vlaamse Regering om binnen dit platform een actievere rol op te nemen. Daarnaast wordt het voornemen van de federale minister om in 2028 opnieuw een Voluntary National Review (VNR) te maken door VVP alvast aangemoedigd. Graag vragen we dat Vlaanderen als coördinator hierin ook ruimte laat voor provinciale en lokale betrokkenheid, zoals ook in de VNR van 2023 gebeurde en leidde tot een succesvolle bijdrage van het lokale en bovenlokale niveau. Maak gebruik van de expertise die VVP en VVSG opbouwden met hun VSR.
- De Vlaamse overheid kan de integratie van de SDG's in de Beleids- en Beheerscyclus (BBC) van lokale besturen nog meer faciliteren door bijvoorbeeld het decreet Lokaal Bestuur aan te passen of de opname van SDG's in beleidsplannen verder te ondersteunen (met sjablonen, kennisdeling, opstartsubsidie...).

Deze aanbevelingen zouden concreet en expliciet kunnen opgenomen worden onder alinea 4.2.3. 'Lokale overheden en andere stakeholders' van de VSDO 5.

2.2.11. De VSDO 5 erkent dat lokale overheden het grootste aandeel leveren in de duurzaamheidsinspanningen. Dit staat echter haaks op het stopzetten van het convenant tussen de Vlaamse Overheid en de VVSG om lokale besturen te ondersteunen in de verankering van de Agenda 2030. VVP betreurt deze afbouw, ook omdat provincies op het terrein samenwerken in de ondersteuning van de steden en gemeenten.

3. Conclusie

Samenvattend verwelkomt de VVP de vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling als een meer gefocuste en wendbare strategie, met in het bijzonder een positieve beoordeling van de keuze voor een nieuwe, zorgvuldig afgestemde set indicatoren die vergelijking en coherentie over bestuursniveaus heen mogelijk maakt. Tegelijk stelt de VVP vast dat een aantal urgente en hardnekkige maatschappelijke uitdagingen onvoldoende of niet via de missies worden aangepakt, ondanks hun duidelijke aanwezigheid in de onderliggende trendanalyse. Om de impact van de strategie te versterken, pleit de VVP voor een minder vrijblijvende *governance*, een explicietere transversale en participatieve aanpak en een consequente toepassing van het *multi-level governance* principe. Daarbij roept de VVP de Vlaamse Regering op om provincies structureel te betrekken en om hun rol als gebiedsgerichte regisseur en brug tussen beleidsniveaus volwaardig te erkennen en te benutten. Hierbij zijn ook de aanbevelingen die VVP en VVSG in 2023 samen formuleerden in hun 'SDG-rapport van Vlaamse Provincies, steden en gemeenten' (p. 98 e.v.) nog steeds van kracht.